

SÜRENİZ 60 DAKİKADIR.

Adı:

Soyadı:

Öğrenci Numarası:

OLAY

Avrupa Birliği üyesi **X Devleti**, son yıllarda yargı sistemine ilişkin kapsamlı reformlar gerçekleştirmiştir. Bu kapsamda:

- Yüksek Mahkeme bünyesinde, üyeleri büyük ölçüde yürütme organı tarafından belirlenen özel bir **Disiplin Dairesi** kurulmuştur.
- Bu daire, hâkimlerin görevden alınması, maaş kesintisi uygulanması ve meslekten çıkarılması gibi yetkilere sahiptir.
- X Devleti Anayasa Mahkemesi, söz konusu düzenlemelerin **ulusal anayasa ile uyumlu** olduğuna karar vermiştir.

Aynı dönemde:

- X Devleti, bir AB direktifini süresi içinde iç hukuka aktarmamış; bu nedenle iflas eden bir işverenin alacaklarını tahsil edemeyen işçiler mağdur olmuştur.
- Ayrıca X Devleti, yabancı uyruklu balıkçıların kendi karasularında balıkçılık yapmasını sınırlayan bir kanun çıkarmıştır.
- Ulusal bir mahkeme önüne gelen davada, AB hukukunun yorumu konusunda tereddüt yaşanmasına rağmen **ABAD’a ön karar başvurusu yapılmamıştır**.

Bu gelişmeler üzerine Avrupa Komisyonu ve bazı bireyler, AB hukukunun ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

I. SORU – AB Hukukunun Üstünlüğü ve Yargı Bağımsızlığı (20 PUAN)

Yukarıdaki olay ışığında;

- a) AB hukukunun **üstünlüğü ilkesini** açıklayınız.
- b) X Devleti Anayasa Mahkemesi’nin kararının, AB hukuku bakımından bağlayıcılığını değerlendiriniz.
- c) ABAD’ın Polonya Yüksek Mahkemesi Disiplin Dairesi’ne ilişkin içtihadını dikkate alarak, **yargı bağımsızlığı ile ABİHA m.19(1)** arasındaki ilişkiyi açıklayınız.

(Costa v. ENEL, Internationale Handelsgesellschaft, Polonya Disiplin Dairesi kararlarına atıf yapınız.)

II. SORU – Doğrudan Etki ve Dikey / Yatay Etki (20 PUAN)

- a) Doğrudan etki kavramını tanımlayınız.
- b) Kurucu antlaşmalar, tüzükler ve direktifler bakımından doğrudan etkinin kapsamını karşılaştırınız.
- c) Olayda yer alan direktifin, bireyler tarafından **devlete karşı** ileri sürülüp sürülemeyeceğini tartışınız.

(Van Gend en Loos, Van Duyn, Marshall içtihatlarını esas alınız.)

SÜRENİZ 60 DAKİKADIR.

Adı:

Soyadı:

Öğrenci Numarası:

III. SORU – Ön Karar (Ön Sorun) Mekanizması (20 PUAN)

- a) AB hukukunda ön karar mekanizmasının amacı ve işlevini açıklayınız.
- b) Ulusal mahkemelerin ön karar başvurusu yapma yükümlülüğünün sınırlarını belirtiniz.
- c) Somut olayda ulusal mahkemenin ABAD’a başvurmasının **hukuki sonuçlarını** değerlendiriniz.

(ABİHA m.267, CILFIT, Consorzio Italian Management kararlarına atıf yapınız.)

IV. SORU – Devletin Tazminat Sorumluluğu (20 PUAN)

- a) AB hukukunda devletin tazminat sorumluluğunun ortaya çıkışını açıklayınız.
- b) Devlet sorumluluğunun koşullarını tek tek belirtiniz.
- c) X Devleti’nin direktifi süresinde iç hukuka aktarmamış olması nedeniyle işçilerin tazminat talep edip edemeyeceğini değerlendiriniz.

(Francovich, Brasserie du Pêcheur, Factortame No.3, Köbler içtihatlarını kullanınız.)

V. SORU – ABAD İçtihatlarının Birlik Hukukuna Sistemik Etkisi (20 PUAN)

ABAD’ın yukarıda anılan içtihatlarını birlikte değerlendirerek;

- a) AB hukukunun **uluslararası hukuktan ayrılan özelliklerini**,
- b) Ulusal egemenlik – Birlik hukuku dengesini,
- c) ABAD’ın “entegrasyon motoru” olarak rolünü

hukuki ve kavramsal düzeyde analiz ediniz.

SÜRENİZ 60 DAKİKADIR.

Adı:

Soyadı:

Öğrenci Numarası:

CEVAP ANAHTARI

Toplam: 100 puan

Bölümler: 5 soru × 20 puan

Genel Puanlama İlkeleri

1. Öğrenci, soruda istenen içtihatları adıyla anmasa bile ilkeyi doğru kurup doğru uygularsa puan verilir; ancak içtihat ismi + doğru ilke tam puan için güçlü unsur kabul edilir.
2. Yanlış içtihat/yanlış ilke: Aynı yerde doğru analiz yoksa puan verilmez; doğru analiz varsa isim hatası kısmi kırpmaya sebebi olabilir.
3. “Üstünlük = ulusal normun iptali” gibi temel yanlışlar, ilgili maddede ciddi puan kaybına yol açar (aşağıdaki “Sık hatalar” bölümüne bakınız).
4. “ABİHA m.19(1)” ifadesi teknik olarak ABA (TEU) m.19(1) olmalıdır. Bunu düzelten öğrenciye ilgili maddede +1’e kadar (o maddenin puanı içinde) esneklik tanınabilir

I. SORU (20 PUAN)

AB Hukukunun Üstünlüğü ve Yargı Bağımsızlığı

I-a) AB hukukunun üstünlüğü ilkesini açıklayınız. (7 puan)

Tam puan (7) için aranan unsurlar:

1. **Tanım:** AB hukuku ile ulusal hukuk çatışır AB hukuku uygulanır (2 puan)
2. **Çatışma tekniği:** Ulusal kural “otomatik iptal” olmaz; ulusal mahkeme uygulamaktan kaçınır / bertaraf eder (disapply) (2 puan)
3. **Kaynak/kurucu rol:** İlkenin içtihatla kurulduğu; Costa v. ENEL ile temellendirme (2 puan)
4. **Amaç:** AB hukukunun etkinliği ve yeknesak uygulanması (1 puan)

Kısmi puanlama örneği:

Tanımı doğru ama “iptal olur” diyorsa 2 puan alır, (2) numaradan puan alamaz.

I-b) X Devleti Anayasa Mahkemesi kararının AB hukuku bakımından bağlayıcılığını değerlendiriniz. (6 puan)

Tam puan (6) için aranan unsurlar:

1. **Ulusal bağlayıcılık ≠ AB düzleminde bertaraf:** Anayasa Mahkemesi “uygun” dese bile AB düzleminde çatışmayı kaldırmaz (2 puan)
2. **Üstünlük + sadakat yükümlülüğü (ABA m.4/3) bağlantısı:** Ulusal organlar AB hukukunun etkisini güvencelemelidir (2 puan)
3. **Sonuç:** Ulusal mahkemenin AB hukukuna aykırı normu uygulamaması gerekir; Komisyon’un ihlal süreci ihtimali (2 puan)

Adı:

Soyadı:

Öğrenci Numarası:

I-c) Polonya Disiplin Dairesi içtihadı ışığında yargı bağımsızlığı – ABA m.19(1) ilişkisi (7 puan)

Tam puan (7) için aranan unsurlar:

1. **Doğru norm:** ABA (TEU) m.19(1) “etkili yargısal koruma” yükümlülüğü; (ek olarak Şart m.47 anılabilir) (2 puan)
2. **Bağımsızlık bağlantısı:** Etkili koruma için mahkemenin bağımsız ve tarafsız olması gerekir (2 puan)
3. **Disiplin rejiminin etkisi:** Yürütme etkisi / disiplin tehdidi → hâkim üzerinde caydırıcı etki yaratır; bağımsızlığı fiilen aşındırır (2 puan)
4. **Sistemik sonuç:** Bu tür yapısal zedelenme AB hukukunun işleyiş koşulunu bozar; “hukukun üstünlüğü” Birliğin temel değerlerindendir (1 puan)

II. SORU (20 PUAN)

Doğrudan Etki ve Dikey / Yatay Etki

II-a) Doğrudan etki kavramını tanımlayınız. (6 puan)

Tam puan (6) için aranan unsurlar:

1. **Tanım:** AB normunun bireylerce ulusal mahkemede doğrudan ileri sürülebilmesi (2 puan)
2. **Van Gend en Loos atfı** ve “bireylerin hukuk düzeninin öznesi” fikri (2 puan)
3. **Koşullar:** Açık–kesin, koşulsuz, ek önlem gerektirmeme / kendiliğinden yürürlüğe girme (2 puan)

II-b) Antlaşmalar–tüzük–direktif bakımından doğrudan etkiyi karşılaştırınız. (8 puan)

Tam puan (8) için aranan unsurlar:

1. **Antlaşmalar (birincil hukuk):** Dikey; bazı hükümler yatay da olabilir (ör. Defrenne) (2 puan)
2. **Tüzük:** ABİHA m.288 → doğrudan uygulanır; açık/koşulsuz hüküm hem dikey hem yatay ileri sürülebilir (2 puan)
3. **Direktif – temel kural:** Kural olarak yatay doğrudan etki yok (Marshall) (2 puan)
4. **Direktif – istisna/çözüm kanalları:** Süre dolmuşsa ve hüküm netse dikey doğrudan etki (Van Duyn/Ratti); ayrıca uygun yorum & devlet sorumluluğu (2 puan)

II-c) Somut olayda direktif bireylerce devlete karşı ileri sürülebilir mi? (6 puan)

Tam puan (6) için aranan unsurlar:

1. **Ön şart:** Aktarma süresi dolmuş olmalı + hüküm açık/koşulsuz olmalı (2 puan)
2. **Dikey ilişki:** Bireylerin devlete karşı ileri sürebilmesi prensibi (Van Duyn/Ratti mantığı) (2 puan)

SÜRENİZ 60 DAKİKADIR.

Adı:

Soyadı:

Öğrenci Numarası:

3. **Somut olay uygulaması:** “Garanti fonu kurma” gibi yapısal yükümlülüklerde direktifin içeriği bireye doğrudan ödeme sağlayacak kadar belirgin olmayabilir; bu durumda çözüm Francovich devlet sorumluluğuna kayar (2 puan)

III. SORU (20 PUAN)

Ön Karar (Ön Sorun) Mekanizması

III-a) Ön karar mekanizmasının amacı ve işlevi (6 puan)

Tam puan (6) için aranan unsurlar:

1. **ABİHA m.267:** Ulusal mahkemelerin ABAD’dan yorum/geçerlilik konusunda rehberlik istemesi (2 puan)
2. **Yeknesak yorum:** AB hukukunun tüm üye devletlerde aynı anlaşılması/uygulanması (2 puan)
3. **Yargısal diyalog:** Ulusal mahkeme–ABAD arasında işbirliği; entegrasyon işlevi (2 puan)

III-b) Başvuru yükümlülüğünün sınırları (7 puan)

Tam puan (7) için aranan unsurlar:

1. **Takdir – zorunluluk ayrımı:** Her mahkeme başvurabilir; son merci mahkemeler kural olarak başvurmalıdır (2 puan)
2. **CILFIT istisnaları:** (i) gerekli değil, (ii) acte éclairé, (iii) acte clair (3 puan)
3. **Geçerlilik meselesi:** AB tasarrufunun geçerliliği tartışılıyorsa ulusal mahkeme geçersiz sayamaz; ABAD’a gitmelidir (Foto-Frost mantığı) (2 puan)

III-c) Başvurmamanın sonuçları (7 puan)

Tam puan (7) için aranan unsurlar:

1. **Yorum birliği bozulması / AB hukukunun etkinliği riski** (2 puan)
2. **İhlal prosedürü:** Komisyon’un üye devlete karşı süreç başlatabilmesi (2 puan)
3. **Devlet sorumluluğu (Köbler):** Son merci mahkemenin açık ve ağır ihlaliyle zarar doğarsa tazminat sorumluluğu ihtimali (3 puan)

IV. SORU (20 PUAN)

Devletin Tazminat Sorumluluğu

IV-a) Devlet sorumluluğunun ortaya çıkışı (5 puan)

Tam puan (5) için aranan unsurlar:

SÜRENİZ 60 DAKİKADIR.

Adı:

Soyadı:

Öğrenci Numarası:

1. **Francovich:** Aktarılmayan direktif nedeniyle birey zarar görürse devlet tazmin eder (3 puan)
2. **Gerekçe:** Sadakat yükümlülüğü + AB hukukunun etkinliği (effet utile) (2 puan)

IV-b) Koşullar (8 puan)

Tam puan (8) için aranan unsurlar:

1. **Hak tanıma:** İhlal edilen kural bireylere hak tanımayı amaçlar (2 puan)
2. **Yeterince ciddi ihlal:** Brasserie du Pêcheur / Factortame No.3 çizgisi (3 puan)
3. **Nedensellik:** İhlal ile zarar arasında illiyet bağı (2 puan)
4. **Usul ilkeleri:** Ulusal usul “eşdeğerlilik ve etkililik”e uygun olmalı (1 puan)

IV-c) Somut olay: İşçiler tazminat isteyebilir mi? (7 puan)

Tam puan (7) için aranan unsurlar:

1. **Hak tanıma:** Direktif işçilerin alacaklarını korumayı hedefliyor mu? (2 puan)
2. **Ciddi ihlal:** Süresi dolmasına rağmen aktarmama → genellikle ciddi ihlal (2 puan)
3. **İlliyet:** Eğer direktif aktarılsaydı işçiler alacağını garanti mekanizmasından alabilecek miydi? Zararın miktarı (2 puan)
4. **Sonuç:** Tazminat mümkündür; ayrıca ön karar yükümlülüğünün ihlali varsa Köbler’e bağlanabilir (1 puan)

V. SORU (20 PUAN)

ABAD İçtihatlarının Birlik Hukukuna Sistemik Etkisi

Bu bölümde “tez+ sistematik analiz + içtihatların birlikte okunması” aranır.

Tam puan (20) için aranan unsurlar ve dağılım:

1. **AB hukuku neden klasik uluslararası hukuktan farklıdır? (5 puan)**
 - “Yeni hukuk düzeni” vurgusu (Van Gend en Loos)
 - Bireylerin özne oluşu, ulusal mahkemede ileri sürülebilirlik
2. **Anayasal üçlü: Üstünlük + Doğrudan etki + Ön karar mekanizması (6 puan)**
 - Bu üç mekanizmanın birlikte AB hukukunu “anayasal” kılması
 - Tekdüzelik ve etkinlik mantığı
3. **Ulusal egemenlik – Birlik hukuku dengesi (4 puan)**
 - Yetki devri + ulusal kimlik/egemenlik tartışması
 - Ancak çatışmada üstünlük ve sadakat yükümlülüğünün rolü
4. **ABAD’ın entegrasyon motoru rolü (3 puan)**
 - Antlaşmalarda açık olmayan ilkelerin içtihatla kurulması
 - Entegrasyonun hukuki araçlarla ilerletilmesi
5. **Sonuç cümlesi / bütüncül kapanış (2 puan)**
 - İçtihatların “sistem kurucu” etkisini net bir tezle bağlamak (1–2 cümle)